

České dálnice: Inženýrské firmy jsou ve střetu zájmů a dozorují vlastní práci

V rukou jedné firmy. Stavbu dvou úseků dálnice D3 u Českých Budějovic má plně pod kontrolou firma Pragoprojekt. Její postavení vyvolává pochybnosti o střetu zájmů a plýtvání státními penězi. autor: ČTK

• **Jiří Pšenička**, redaktor

9. 10. 2019 00:00

[DÁLNIČE](#) [ŘEDITELSTVÍ SILNIC A DÁLNIC](#) [STŘET ZÁJMŮ](#) [DOPRAVA](#)

Mizernou pověst Česka jako země s hlemýždím tempem výstavby dálnic zjara mírně napravily dva nově rozestavěné úseky na jihočeské části dálnice D3. V součtu mají dvacet kilometrů a po plánovaném dokončení v roce 2022 budou fungovat i jako obchvat Českých Budějovic. Když na jejich výstavbu přijde řeč, hovoří se jen o práci stavebních firem.

Další soukromé společnosti, které se na realizaci podílejí, zůstávají v pozadí. Například pražská projekční firma Pragoprojekt, jejíž kumulace rolí je tak silná, až někteří experti hovoří o střetech zájmů. Ředitelství silnic a dálnic firmě na obou zahájených úsecích (Úsilné–Hodějovice a Hodějovice–Třebonín) svěřilo roli správce stavby, což je vlastně projektový manažer. Na většině dalších staveb jej dělají kmenoví zaměstnanci ŘSD. Prvně jmenovaný úsek Pragoprojekt vyprojektoval, nad stavbou dělá autorský dozor a pro stát zajišťuje funkci technického dozoru. To, co jinde zastává více subjektů, zde zvládá sám.

Takové případy spojování funkcí označila nevládní iniciativa Průhledná doprava už v roce 2016 za konflikty zájmů, jejichž důsledkem je chabá kontrola výstavby. Proti podobným případům teď vystoupil i šéf Státního fondu dopravní infrastruktury Zbyněk Hořelica, jenž chce řetězení funkcí zastavit.

Bezvýsledné úsilí

Už v roce 2013 se tehdejší šéf ŘSD David Čermák snažil skoncovat s praxí, kdy některé velké projekční firmy mají pod sebou veškerou přípravu i výstavbu jednotlivých

dálničních úseků. Ani jemu se ale nepodařilo situaci změnit. Stále tak dochází k situacím, kdy projekční firma udělá pro stát špatný projekt, sesterská firma najatá ŘSD jej při kontrole "pokryje", přičemž třetí příbuzenská firma v rámci realizační dokumentace projekt přepracuje. Vše za peníze státu.

Zavedený systém znovu na D3

Majitel Pragoprojektu, podnikatel Marek Svoboda, postavení své firmy jako sporné nevidí. Pro HN poukázal na to, že ve všech zmíněných rolích pracuje pro stejného objednavatele, tedy ŘSD. "Z povahy věci tudíž ke střetu zájmů nemůže docházet," tvrdí.

Ovšem Svobodův Pragoprojekt (konkrétně také jím ovládaná firma Tubes) vedle práce pro ŘSD vypracovala pro úsek Úsilné–Hodějovice i takzvanou realizační dokumentaci, tedy detailně rozpracovaný projekt, podle něhož postupují stavební firmy. A v tomto případě je jejím zákazníkem nikoliv už ŘSD, ale konsorcium zhotovitelů vedených společností Hochtief. Na otázku, zda ani toto nepovažuje za střet zájmů, Svoboda už neodpověděl.

Bývalá manažerka ŘSD Miloslava Pošvářová ve Svobodově práci vidí flagrantní střet zájmů. Podle ní teď na stavbě D3 chybí jakýkoliv nezávislý dohled. Takový handicap se může projevit tehdy, až se bude posuzovat, zda stavební firmy po státu oprávněně žádají uhradit náklady za takzvané vícepráce.

"Někomu to může připadat ekonomicky výhodné, když všechny ty role na stavbě zastane Pragoprojekt, ale opak je pravdou, stát na to doplatí," domnívá se Pošvářová a podotýká, že v takových případech stavaři svedou náklady na nepředvídatelné okolnosti. Dostanou je zaplacené z veřejných peněz, byť jde třeba o jasnou vadu projektu, kterou by měl stát reklamovat. "Já ale nevím o jediném případě z posledních let, kdy by ŘSD nějakou takovou reklamaci uplatnilo," podotýká Pošvářová, která ve firmě vedla do roku 2014 úsek kontroly kvality staveb.

SOUVISEJÍCÍ

Dálnice budeme stavět rychleji, slibuje Kremlík. Spoléhá na nový manuál pro ŘSD i soukromé investory

3. 10.

HN Tempo dálniční výstavby má v Česku výrazně zrychlit. Zatímco loni se podařilo státu otevřít jen necelé čtyři kilometry, letos půjde o více než...

Při výstavbě dálnice D3 z Prahy k rakouským hranicím pozici Pragoprojektu ještě posiluje skutečnost, že z majitele firmy Svobody udělalo letos v květnu vedení Středočeského kraje v čele s Jaroslavou Pokornou Jermanovou (ANO) koordinátora investorské přípravy středočeské části této dálnice (stejnou funkci plní Svoboda i u dálnice D4 z Prahy na Příbram).

V této roli se Svoboda po boku hejtmanky účastní jednání s ministrem dopravy Vladimírem Kremlíkem (za ANO). A do Svobodovy firmy po prázdninách na pozici výrobního ředitele nastoupil exšéf ředitelství dálnic Jan Kroupa, muž velmi blízký nyní nově jmenovanému řediteli ŘSD Radku Mátlovi. Pragoprojekt tím získává silnější vliv nejen na dálnici D3.

V minulých týdnech mimo jiné vyhrál zakázku za 284 milionů na zabezpečení problematické části severočeské dálnice D8, kde v červnu 2013 došlo k sesuvu obrovského objemu zeminy ze sousedního svahu na stavenišťe dálnice.

Pragoprojekt má teď posoudit současný stav území a navrhnout případná další

opatření, aby se sesuv neopakoval. Přitom to byl právě Pragoprojekt, kdo dálnici vedenou sesuvným územím vyprojektoval. "A to je právě ten případ, kdy nějaká firma místo toho, aby nesla spoluodpovědnost, dostane od státu navíc další zakázky," poukazuje Pošvářová.

Pragoprojekt není sám

Načrtnuté střety zájmů projektantů dálnic začínají vadit Státnímu fondu dopravní infrastruktury, jenž ředitelství dálnic poskytuje na výstavbu peníze. Jeho ředitel Hořelica poslal v květnu na ŘSD dopis, jehož kopii mají HN k dispozici, v něm ředitelství dálnic vyzval, aby se vyvarovalo případů, kdy jedna inženýrská firma při přípravě a realizaci staveb zastává více souvisejících činností.

"Může to vést k tomu, že pochybení dodavatele v jedné zakázce následně ten samý dodavatel v jiné zakázce nemá důvod odhalit," napsal mimo jiné Hořelica. Pro ilustraci uvedl, že nesmí docházet k tomu, aby jedna inženýrská firma dělala správce stavby, prováděla autorský dozor, technický dozor a pro zhotovitele realizační dokumentaci. A to se přesně shoduje s postavením Pragoprojektu na D3.

I Hořelica poukázal na riziko, že zůstanou neodhaleny a nepostiženy vady v projektech a stát zaplatí za dálnice více, než by musel, kdyby kontrolní mechanismy fungovaly řádně.

Problém se střety zájmů není nový. Pragoprojekt měl například velkou kumulaci činností už na úsecích D3 z Tábora do Veselí nad Lužnicí, zprovozněných v roce 2013 (působil tam jako tvůrce investičního záměru, projektant, správce stavby, technický dozor a opakovaně i jako odborný konzultant).

Nejde ale zdaleka jen o tuto firmu. Zmíněná nevládní iniciativa Průhledná doprava, složená z několika neziskovek, si už dříve všimla také šíře byznysu brněnské projekční kanceláře HBH Projekt. Ta získala výsadní postavení na letos dokončovaném úseku D1 Přerov – Lipník nad Bečvou.

HN nedávno upozornily na střety zájmů, které má konkurenční projekční skupina Valbek, ovládaná podnikatelem – a donedávna i poradcem premiéra Andreje

Babiše – Romanem Lennerem. Jeho firmy vystupují v několika rolích třeba na dálnici D11 v právě stavěném úseku z Hradce Králové do Smiřic. Obdobně také při modernizaci D1 z Velkého Beranova do Měřína. Když redakce v lednu poprvé upozornila na Lennerovu "multifunkčnost", Babiš jej nechal ze seznamu poradců vyškrtnout.

I Lenner stále odmítá, že se jedná o střet zájmů. "Jsem z tohoto neustálého osočování už trochu nervózní a chtěl bych, aby to někdo z hlediska práva odborně posoudil a jednou provždy závazně řekl, co je střet zájmů a co ne," prohlásil v rozhovoru.

Mluvčí Ředitelství silnic a dálnic ČR Jan Rýdl k tomu uvedl, že pod vedením Státního fondu dopravní infrastruktury a ministerstva dopravy se pro problematiku nyní chystá jednotná metodika. Podle vyjádření šéfa fondu Zbyňka Hořelici by výsledkem diskuse měla být jednoznačná pravidla, jak střetům zájmů předejít.

Fond podle Hořelici bude chtít, aby se pravidla vztahovala i na další příjemce peněz z rozpočtu fondu. Tedy vedle ŘSD i Správu železniční dopravní cesty, která má pod palcem výstavbu a rekonstrukci železniční sítě.